

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ การวิเคราะห์แนวคิดทางการสอนของ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)

เพื่อพัฒนาปัญญาตามหลักพุทธศาสนา

ชื่อผู้เขียน

นายสุกรี เทพชาติ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. เสริมศรี ไชยศรี ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ ไวยกุล กรรมการ

อาจารย์ ดร.สุรพล บัวพิมพ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการสอนของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) เพื่อพัฒนาปัญญาตามหลักพุทธศาสนา มีวิธีการดำเนินการศึกษาโดยศึกษาวิเคราะห์จากหนังสือ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางการสอนเพื่อพัฒนาปัญญา ทั้งที่เขียนโดยพระธรรมปิฎกและผู้อื่น เสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปของการพรรณาเชิงวิเคราะห์สรุปการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

แนวคิดทางการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาตามหลักพุทธศาสนาประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ การสอนเพื่อพัฒนามนุษย์ การสอนที่ส่งผลให้เกิดปัญญา และการสอนเพื่อให้เกิดปัญญาตามหลักไตรสิกขา แนวคิดทั้งสามเป็นกระบวนการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาโดยตรง ซึ่งล้วนมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน พระธรรมปิฎกเน้นว่าการสอนนั้นเป็นการฝึกฝน พัฒนาในลักษณะแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปัญญาซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีระบบ มีเหตุมีผล เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดียิ่ง

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าแนวคิดทั้ง 3 แนวทางสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โดยเริ่มตั้งแต่มีการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการสอน การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล รวมทั้งบทบาทและภาระหน้าที่ของครูที่นอกเหนือจากการสอน สุดท้ายผู้ศึกษาค้นคว้ายังพบอีกว่า แนวคิดทางการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาที่มีมามากกว่า 2500 ปี มีความเป็นสากลเข้ากับหลักการศึกษาได้ทุกยุคทุกสมัยอย่างเหมาะสม

Independent Study Title	Analysis of Payutto 's Thought of Teaching for Buddhist Wisdom Development		
Author	Mr.Sugree Tapechat		
M.Ed.	Curriculum and Instruction		
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr. Sirmsree Chaisorn	Chairman	
	Asst. Prof. Dr. Wirat Waiyakul	Member	
	Lect. Dr. Surapol Boapimp	Member	

Abstract

This independent study aimed at the analyzing of Payutto's thought of teaching for buddhist wisdom development. His principal literary works were scrutinized. Related books written by others who were also interested in Payutto's works were also reviewed. The findings were reported in a descriptive manner.

Three main approaches were found related to buddhist wisdom development teaching. They were (1) teaching for human development (2) teaching for the enhancement of wisdom and (3) teaching for wisdom according to the principle of "the threefold training" (trisikkha). All three approaches related to each other. Payutto emphasized that teaching must involve practicing and growing in the holistic manner and should have wisdom development as its goal so that learners can use systematic thinking processes and rationales for their good lives.

Besides, these three approaches could be well applied to teaching and learning especially in terms of instructional objectives, selection of teaching content, instructional activities and evaluation including teachers' roles and tasks. Finally, it can be concluded from this study that these buddhist ways for wisdom development which have been existed for more than 2500 years are universal and relevant to educational principles of all times.